

**Szanowny Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

Szanowny Panie Ministrze,

Rada do spraw dialogu ze związkami zawodowymi przedstawia uzgodnione, zgodnie z § 6 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 maja 2025 roku w sprawie powołania Rady do spraw dialogu ze związkami zawodowymi (Dz.Urz. MNiSzW z 2025 poz. 39), stanowisko dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.

**Stanowisko
Rady ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi
dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki**

Motto: *„Zniszczenie jakiegokolwiek narodu nie wymaga użycia bomb atomowych czy rakiet dalekiego zasięgu. Wystarczy obniżyć nakłady na edukację, w tym na szkolnictwo wyższe i naukę, aby spadła jakość kształcenia. Wtedy: pacjenci umierają przez źle wykształconych lekarzy, budynki rozpadają się przez takich inżynierów, pieniądze są marnowane przez takich ekonomistów i księgowych, sprawiedliwość nie istnieje przez takich prawników i sędziów, system upada przez takich ustawodawców. Upadek edukacji to upadek narodu” (napis na murach Uniwersytetu Witwatersrand w Johannesburgu w RPA).*

Nauka i szkolnictwo wyższe stanowią najbardziej prorozwojowe we współczesnym świecie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Przyspieszenie rozwoju naszego kraju i umacnianie jego pozycji międzynarodowej muszą być oparte na wykorzystaniu potencjału nauki i kapitału intelektualnego zgromadzonego w polskim społeczeństwie.

Rada ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi, zrzeszająca przedstawicieli trzech największych central związkowych reprezentowanych w Radzie Dialogu Społecznego, działając w imieniu środowiska akademickiego i naukowego naszego kraju uważa, że nie stać nas dłużej na oszczędzanie na szkolnictwie wyższym i nauce. Nadszedł czas na dokonanie odważnych zmian systemowych i znaczącego zwiększenia nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę z budżetu państwa. W przeciwnym razie nie będzie możliwe wyrwanie naszego kraju z pułapki średniego wzrostu i swoistego „dryfu na płyciźnie”. Rozwój naszego kraju nie jest możliwy bez zaangażowania w ten proces polskiej nauki oraz stworzenia dla młodego pokolenia polskich badaczy takich warunków, aby chcieli i mogli oni realizować swoje kariery

i aspiracje życiowe w Polsce, a nie poza granicami naszego kraju. Badania naukowe i edukacja są najlepszą i najbardziej opłacalną inwestycją w przyszłość narodu, w materialny, kulturowy i cywilizacyjny rozwój Polski.

Rada ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi uważa, że czas na dyskusję, składania obietnic i deklaracji należy zakończyć i przejść do realnych działań. Domagamy się zwiększenia finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Środowisko naukowe wielokrotnie słyszało zapowiedzi kolejnych rządów poczynając od rezolucji Sejmu RP z 13 października 1995 roku w sprawie założeń polityki edukacyjnej państwa oraz finansowania szkolnictwa wyższego i nauki (M.P. 1995 nr 54 poz. 586), w której to zawarto postulat finansowania szkolnictwa wyższego w wysokości 2% PKB i nauki w wysokości 1% PKB. **Mija 30 lat od uchwalenia przez Sejm tej rezolucji, a nakłady w części budżetowej 28 w 2025 roku wynoszą 1,07% PKB.**

Rada ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi, na ręce Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, kieruje do Rządu RP oraz Posłów i Senatorów RP stanowisko, w którym domaga się, nie deklaracyjnych, ale realnych i szybkich decyzji o znaczącym zwiększeniu nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę z budżetu państwa, w tym na wzrost wynagrodzeń wszystkich pracowników i pracowników uczelni i instytucji naukowych. Nadszedł czas na stworzenie młodemu pokoleniu naukowców takich warunków, aby chcieli i mogli realizować swoje kariery i aspiracje życiowe - z korzyścią dla społeczeństwa.

Szkolnictwo wyższe i nauka to nie koszt dla budżetu państwa, a długofalowa inwestycja. Dlatego domagamy się powiązania nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę oraz wynagrodzeń pracowników tej sfery usług publicznych z obiektywnymi wskaźnikami gospodarczymi: powiązanie nakładów z produktem krajowym brutto, a wynagrodzeń pracowników tego sektora z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej ogłaszany przez Prezesa GUS.

Rada proponuje ustawowe wprowadzenie następujących zmian w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym:

I. Zmianę obowiązującego przepisu w art. 137, ust. 2 na:

art. 137, ust. 2. Wysokość minimalnego wynagrodzenia profesora wynosi co najmniej dwukrotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 998)."

II. Zmianę obowiązującego przepisu w art. 383 na:

art. 383 ust. 1. Środki finansowe planowane w budżecie państwa na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki są zwiększane corocznie, poczynając od roku 2026, co najmniej o wielkość 0,3% produktu krajowego brutto, do roku w którym nakłady osiągną wielkość 3% produktu krajowego brutto prognozowanego w ustawie budżetowej.

ust. 2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują wydatki budżetowe w:

- 1) części budżetu państwa, której dysponentem jest minister;
 - 2) dziale „szkolnictwo wyższe i nauka” w innych częściach budżetu państwa.
- ust. 3. Środki finansowe planowane w budżecie państwa na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki na dany rok budżetowy nie mogą być niższe niż środki planowane w roku poprzedzającym dany rok budżetowy.

Wprowadzenie do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. 2024.,1571) wyżej przedstawionych przepisów jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia, w skali adekwatnej do wielkości i aspiracji rozwojowych naszego kraju, poziomu materialnego, kulturowego i cywilizacyjnego Polski. Bez tych zmian w prawie, ryzyko utraty utalentowanej młodej kadry będzie stale rosnąć. Z punktu widzenia polityki publicznej, inwestycje w sektor szkolnictwa wyższego i nauki powinny być traktowane nie jako koszt, lecz jako długoterminowa strategia budowania konkurencyjności polskiej nauki w Europie.

Przewodniczący
Rady ds. dialogu ze związkami zawodowymi

Janusz Szczerba